

heffing, maar dat kostte tijd en geld. Zaken waarop de gemeenteraad het liefst bespaarde. Snelheid won het van exactheid.

Daarbij kwam dat de gekozen oplossing vermoedelijk onwettig was. Het overnemen van de aanslagen in 'het personeel' was bij een stipte lezing van de Gemeentewet (Titel VI) in strijd met de daar geformuleerde eis, dat een plaatselijke directe belasting gebaseerd diende te zijn op een redelijke schatting van het inkomen van de aangeslagene.¹⁸⁾ Dit was bij de koppeling niet het geval. Temeer daar de personele belasting, zoals in het voorafgaande reeds duidelijk werd, niet ingesteld werd met de bedoeling het inkomen van de aangeslagene goed te weerspiegelen. Toen het raadslid J.H.C. van der Kun op deze wettelijke belemmering wees,¹⁹⁾ werd hij evenwel snel tot de orde geroepen. Nood brak wet, want aldus het raadslid D. Blankenheim, ook Van der Kun moest inzien dat het zo niet langer kon. Waarbij hij er overigens vanaf zag om met kracht van argumenten de visie van Van der Kun te weerleggen.

Niettemin bleek de raad gewaarschuwd. Daarom werd besloten om bij het vaststellen van de plaatselijke directe belasting rekening te houden met het kindertal van de aangeslagenen. Door deze modificatie konden de bedragen in 'het personeel' niet integraal worden overgenomen en werd de wet, tenminste oogluikend, omzeild. De plaatselijke directe belasting bezat dus ook na 1859 geen 'vasten grondslag'. Op 18 oktober 1859 ging de Rotterdamse raad met de herziene regeling akkoord.

Tot 1877 bleef deze koppeling tussen de personele belasting en de directe plaatselijke belasting in tact. Weliswaar was er in 1870 een verandering, maar deze betrof slechts een aantal begripsomschrijvingen die gebruikt werden voor de aanslag. Zo werd bijvoorbeeld de verouderde omschrijving van het 'meubilair' vervangen door een begrip dat meer 'up-to-date' was. Verder veranderde er echter, behoudens de onvermijdelijke aanpassing van de tarieven, niets.

Dit was in 1877 duidelijk anders. De nieuwe regeling die toen tot stand kwam, was een drastische breuk met het verleden. De ommezwaai stond waarschijnlijk nauw in verband met de instelling van het nieuwe kadaster enkele jaren tevoren.²⁰⁾ Hierbij waren de bedragen voor de huurwaarde opnieuw vastgesteld en was gebleken dat er een behoorlijke kloof bestond tussen de tot dan toe gehanteerde boekwaarde van veel percelen en de actuele waarde van de objecten. Waarschijnlijk trof dit hernieuwde bewijs